

1910/4.987

1909
Januari.

SOLSTRÅLEN

Pris
5 öre

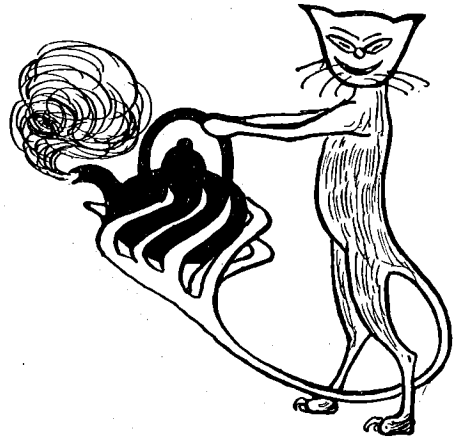
SAGOSTUNDARBARNENS TIDNING

Pojken som gick till Gladsaxberg för att botanisera.

ET var en riktigt härlig vårmorgon med blånande himmel och nyutsprungna knoppar och så lov från skolan till på köpet.

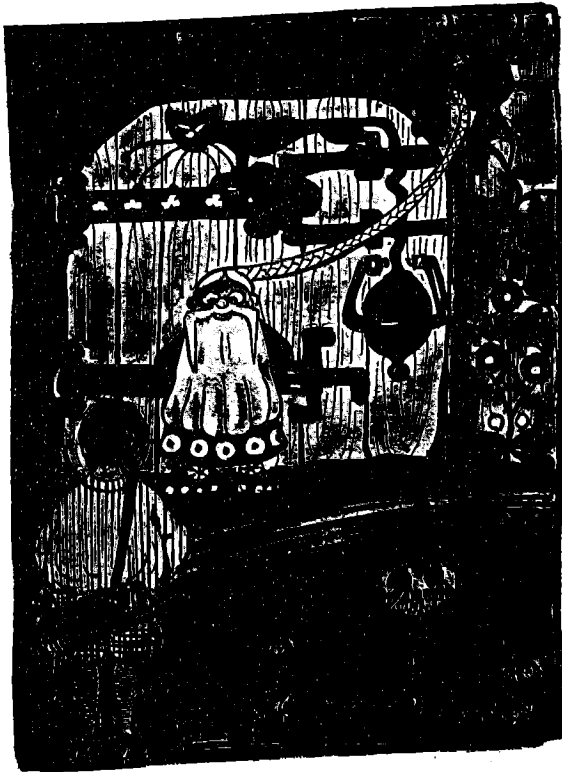
Det var första året Anderssons Kalle läste botanik och skulle samla växter och han hade fått en stor grönmålad portör av sin fader, då han fyllde år den 16 mars. Nu hade han den på ryggen fylld med de härligaste smörgåsar, som mor gjort i ordning åt honom, och glad i hågen marscherade han vägen framåt mot Gladsaxberg, ty där hade han hört av äldre kamrater att de vackraste och sällsyntaste växter skulle finnas. Då han sprungit omkring en stund bland stenar och enebuskar kom han in på en lång överbevuxen gång och vid ändan av den var en stor port

Kokte kaffe över sin brinnande svanstofs...

med kosteliga gammeldags beslag och framför porten stod en liten dvärg med långt skägg och en stor hårfläta som gick in genom ett hål i bergväggen. Runt omkring växte de underligaste blommor, vars make pojken aldrig hade skådat. Anderssons Kalle bugade sig mycket artigt för dvärgen och sade: »God dag, jag är Anderssons Kalle från Gladsax, och skulle be herrn om jag kan få taga med mig några av dom här vackra blommorna så skall jag kugga alla dom andra pojkarna, ty så vackra blommor ha de aldrig sett!»

»Nej», sade dvärgen »dom här blommorna får du inte taga en enda av, men som du är en artig pojke skall du få gå med mig in i bergakungens slott och titta på all härligheten därinne, det enda villkoret är att du inte får bli rädd och aldrig taga någonting, som du ej fått lov till, ty då kan det gå dig illa!» Anderssons Kalle lovade att vara mycket snäll och så skulle de då gå in. Dvärgen tog i sin ficka och fick fram en liten nyckel, som Kalle genast såg omöjligt kunde passa till det stora hålet på porten, men nyckeln växte och växte och snart var den lika stor som dvärgen, då fick Kalle hjälpa honom att öppna och så kommo de in i en lång korridor vars väggar voro klädda med bergkristall och bakom bergkristallsskivorna voro alla djur, som finnas i världen, uppställda; det var den bästa

naturlära Kalle någonsin skådat. Så kommo de till nästa port och innanför denna var ett landskap vintertiden med djup snö och höga granar och en sjö med den allra härligaste skridskois. Kalle började just att frysa då de fingo upp den nästa porten och kommo ut i ett värmland; efter nästa port blev det sommar och efter nästa höst med äpplen och päron på träden och stora vindruvsklasar på väggarnas spallierer. Då den siste porten gick

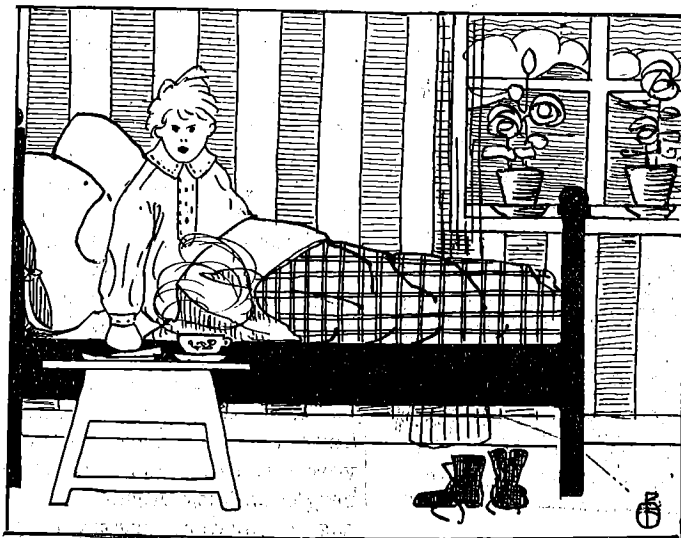

upp kommo de in i Bergakungens stora sal. Kungen själv satt på sin tron omgiven av stora underliga örter och i handen höll han andra ändan av dvärgens fläta. Det var näm-

ligen så att dvärgen var portvakt och hade visat sig vara en liten opålitlig rackare, som försökt rymma upprepade gånger. Bergakungen hade därför försett honom med en lång fläta, vars tofs han alltid höll i handen, och om nu den lille mannen försökte rymma drog kungen i flätan och då kom hela dvärgen att hänga högt uppe vid det lilla hålet på bergväggen.

Emellertid bugade sig Anderssons Kalle för kungen och dvärgen upplyste att han var en mycket artig liten pojke, som gärna ville ha några konstiga blommor att prässa. »Det skall du visst få» sade Bergakungen »men sätt dig nu först ned så skall jag bjuda dig en kopp kaffe». Därefter ringde han i en stor blåklocka, som han hade vid sidan om tronen och strax kom där in en kattliknande varelse och kokte det allra härligaste doftande kaffe över sin brinnande svanstofs. »Då skall jag minsann bjuda på smörgåsar!» sade Kalle och hivade fram sitt matförråd ur portören. Nå det tyckte inte bergakungen var någon galen idé och så spisade de sin mat och skämtade och hade trevligt. Då Kalle skulle gå fick han hela portören full med växter och var nu riktigt stolt, ty nu hade han då säkert den finaste samlingen i hela klassen. På vägen hem satte han sig på en sten för att titta på sina skatter, då någon plötsligt ropade hans namn. Han tittade upp och märkte att han låg i sin egen säng, på kroken vid dörren hängde portören och på stolen vid hans sida stod brickan med morgonkaffet och smörgåsarna. Han hade drömt hela historien och det var hans egen mamma som ropat på honom, ty de andra pojkarna stodo utanför och väntade att gå med till Gladsaxberg.

P.

BLOD.

Solen brände och jorden var så torr, att det var rent förskräckligt.

Träd och buskar hängde med bladen, och gräset var avsvett och gult, så att kon knappast kunde hitta ett grönt strå. Vattnet i ån var så lågt, att fiskarna stötte på grund, och bäcken hade sinat ut för länge sedan. Djuren lägo i skuggan och kippade efter andan. På många håll dogo både blommor och djur. Tvåben och hans hustru och deras barn hade det inte håller bra.

Den enda, som var riktigt belåten, var ormen. Den sträckte ut sig mitt i solskenet och tyckte, att livet var härligt.

»Skin bara, lilla sol», sade den. »Ju mer desto bättre. Nu börjar jag nästan på att märka, att jag lever.»

Men en dag kom rägnet.

Det var inte ett sådant där regn, för vilket man kan skydda sig med paraply eller som man kan stå och vänta ut i en portgång. Det störtade ned från skyarna, så att man inte kunde se handen framför sig, och det rägnade den ena dagen efter den andra, som om det aldrig skulle upphöra. Det rasslade och trummade på de torra bladen, så att det överröstade varje annat ljud. Ån började åter strömma, och bäcken vaknade upp ur sin dvala och porlade, som den aldrig förr hade porlat. Hela jorden var som en törstig mun, som drack och drack och aldrig kunde få törsten släckt.

Överallt rädde också stor glädje.

Träden sträckte på sig och sköto nya skott och gräset växte upp friskt och grönt ur mullen. Blommorna satte knopp på nytt, fröna sprucko, så att det kunde höras över hela skogen, och fiskarna slogo muntert i vattnet. Tvåben och hans familj sutto utanför sin lövhydda och gladde sig med de andra.

Men rägnet fortfor.

Ån steg över sina bräddar, och Tvåben blev rädd för att hans ö skulle dränkas i vågorna. Vattnet slog även in genom hyddans tak, så att det inte fanns en torr fläck därinne.

»Barnet fryser», sade hans hustru.

De bestämde sig nu för att lämna ön och komma endast med stort besvär över ån, så djup var den redan. De vadade genom den våta ången och turade om att bära barnet. Till slut funno de ett träd, som var så växt, att de kunde vistas uppe i det. De flätade

ihop grenarna och byggde tak och tätade med gräs och mossor på bästa sätt, och så hade de en bostad åt sig igen.

»Hit upp när vattnet åtminstone inte», sade han.

»Men det rägnar genom taket», sade hon. »Barnet fryser och jag med.»

»Det är det, jag alltid har sagt», sade orangutan. »De ha varken päls eller något annat, och de gå ett förskräckligt slut till mötes.»

»Ni skulle ha gett ungen maskar att äta, fru Tvåben», sade näktergalsfrun. »Då hade den vuxit mera. Mina ungar äro redan nästan lika stora som jag själv.»

»Ni skulle ha lämnat den på ången och låtit den springa för sig själv, såsom jag tillrådde er», sade madam hjort. »Då hade den kunnat reda sig nu.»

»Lägg er på den», ropade rörsångerskan. »På det sättet håller jag mina ungar varma.»

Fru Tvåben yttrade ingenting, men såg på sin gosse, som skakade av köld.

»Det är i själva verket en fasligt bortskämd unge», sade piggsvinsfrun. »Gud bevara oss... vad man ska göra, det ska man; och har man fött barn till världen, måste man också ge dem en ordentlig uppfostran. Men en sådan där lymmel på ett halvt år, som ligger och diar ännu — fy, det är en riktig skam. Stryk skulle den ha och så ut i världen med den.»

»Det lönar sig inte att tala med det folket», sade madam hjort. »De vill inte ta reson; och som man bäddar, får man ligga.»

Därmed gingo de sin väg. Fru Tvåben satt i trädet; rägnet strömmade ned, och gossen skrek av köld.

»Se på det dumma fåret där nere på ången», sade hon. »Det går och har det skönt i sin tjocka päls, medan min stackars söta, lilla gosse måste ligga här och frysa.»

Tvåben hörde väl, vad hon sade, men han svarade ej. En stund satt han tyst och funderade. Därpå klättrade han ned ur trädet och satte sig på marken, fortfarande försänkt i tankar. Rägnet strömmade plaskande ned. Däruppe i trädet skrek hans lille gosse av köld. Ute på ången gick fåret och betade.

Då reste Tvåben sig upp och gick fram emot fåret. Under vägen tog han upp en vass sten och gömde den i handen. Han gick mycket långsamt och såg åt annat håll, så att fåret inte skulle bli skrämt. Därpå störtade han plötsligt över det med ett språng.

»Bä! Mördare . . . hjälp . . . — jag dör!» skrek fåret.

Tvåben slog det i pannan med stenen, så att det störtade till marken. Sedan ströp han det med sina händer, tog det och släpade det fram till trädet, där han hade sin bostad.

Med den vassa stenen skar han hål på skinnet och började att få av det med sina naglar. Hans hustru kom ned och hjälpte honom. De togo tänderna till hjälp, för att det skulle gå fortare, men bäst det var, slutade de upp och sågo på varandra med strålände ögon.

»Så gott det smakar», sade han.

»Härligt», svarade hon. »Låt oss skynda oss att få pålsen åt gossen, så kan vi sedan äta.»

Tvåben drack fårets blod och bet i köttet.

»Jag känner mig så stark som aldrig förr», sade han. »Nu må lejonet komma, så ska han få med mig att göra.»

De flådde av skinnet och svepte det om barnet, som genast somnade lugnt och gott. Därpå släpade de upp resten av fåret i sitt bo i trädet och satte sig att äta. För var bit de togo kände de sig starkare och modigare. De tänkte ej mera på kölden och rägnet utan sutto tillsammans och talade om framtiden, såsom de aldrig förr hade talat.

»Jag vill ha en sådan där fårpåls», sade hon.

»Det ska du få», sade han, under det att han gnagde på ett ben. »Såvida vi inte få tag i ett annat djur, som har än mjukare och varmare hud. Jag vill också ha en påls . . . Du . . . vi kan spänna fårskinn under taket, så kan det inte regna in. I morgon går jag ut och tar reda på flera får, slår ihjäl dem och släpar hem dem.»

»Sedan äta vi dem», sade hon.

»Det kan du vara viss på!» sade han. »Var dag ska vi äta kött. Det var riktigt väl, att vi hittade på det här, för fiskarna i ån ha börjat bli rädda för mig.»

»Tag dig bara till vara, så att du inte råkar ut för någon olycka», varnade hon.

»Det ska jag nog», sade han. »Tidigt i morgon går jag ned till ån och samlar flera vassa stenar, ifall den, jag har, skulle komma bort för mig. Vet du vad . . . jag sätter fast en vass sten på spetsen av en gren . . . jag binder fast den med en reva . . . — en lång gren, förstår du. Då kan jag träffa fåret, innan jag kommer för nära det . . . jag kan kasta med grenen . . . ty de bli naturligtvis rädda för mig, när de få veta, att jag har dödat ett av dem.»

Under det att de sutto och talade på detta sätt, hade alla skogens djur samlats på ängen

alldeles som den första natten, när de nya djuren voro komna.

»Tvåben har slagit ihjäl fåret!» skrek gräsparven och skyndade vidare med nyheten, ehuru han var alldeles våt och ruggig av rägnet.

»Tvåben har mördat fåret och kon och geten!» skrek kråkan och slog med de våta vingarna.

»Stopp», sade kon. »Ännu är jag, Gud ske lov, levande, men jag är i alla fall på det högsta upprörd.»

»Tvåben har dödat alla djuren i skogen», viskade räven.

Så rusade alla ned på ängen för att få reda på, hur det hängde ihop. Lejonet stod stolt mitt ibland djuren med upplyft huvud.

»Vad är detta för ett väsen?» frågade han.

»Får jag lov att yttra mig?» sade orangutangen och räckte upp ett finger. »Jag satt där borta i palmen och såg alltsammans. Det var förskräckligt.»

»Du är egentligen jävig», sade lejonet. »Det är din egen släkt, du vittnar emot.»

»Släkt på mycket långt håll», svarade orangutangen. »Oändligt långt håll. Jag vill påminna om att jag uttryckligen har fränsagt mig allt ansvar för dessa Tvåbens, som bara äro en skam för slakten. — Jag satt således i trädet och såg, hur han kom rusande, kastade sig över fåret och ströp det. Därpå släpade han det stackars djuret bort till trädet, där han bor. Jag smög mig efter och såg, huru han flådde det. Hustrun hjälpte honom, och sedan satte de sig i trädet och äto.»

»Är det allt?» frågade lejonet. »Jag har ätit upp många får i mina dar, om jag också föredrar hjortar. Varför skulle inte Tvåben ha lov att ta sig en bit kött, när han har lust till det?»

»Om jag får säga något, så vill jag påminna om mina ord, när vi sist var samlade här», sade kon. »Du kan gott tala, som du gör, ty dig kan Tvåben inte göra något ont. Det är oss andra, han vill åt. I alla fall borde du ta dig i akt. Han kan bli en farlig medtävlare. Om han får många barn och de äta upp alla fåren.»

»Så finns ju alltid korna kvar», inföll lejonet och log, så att dess fruktansvärda tänder lyste.

»Just det», svarade kon och drog sig försiktigt ett stycke tillbaka. »Turen kommer nog snart till korna, nu har han fått blodad tand. Han ser rysligt blodtörstig ut. Jag är så säker på att bli uppäten, som om jag redan vore det.»

»Hm!» sade lejonet. »Det där kan ju vara sant. Jag tycker annars inte om sådan här snålhet. Men låt oss tala med honom själv.»

Han gick, och orangutangen sprang ivrigt framför honom.

»Den här vägen . . . den här vägen», sade han.

Lejonet stod under det träd, där Tvåben hade sin bostad. Alla de andra djuren i skogen hada följt med för att se och höra.

»Tvåben!» röt lejonet med sin väldiga stämma.

Det ljud som ett tordön, och allesammans ryste av fasa. Lejonet slog med svansen och såg upp i trädet. Inte ett ljud hördes därfån. Han ropade igen, men ingen svarade.

»De fräcka varelserna», sade orangutangen.

»De äro kanske döda», undrade näktergalen.

»De ha kanske förätit sig på fåret.»

»Man dör inte av för mycket mat, bara av för litet», inföll svinet, som hela tiden rotade med trynet i jorden för att få tag i något ätbart.

Då röt lejonet för tredje gången och det så starkt, att en liten siska ramlade ned från sin gren och rätt i gapet på ormen, som slukade den, utan att någondera av dem gav ett ljud ifrån sig, så att det var aldrig någon, som hörde något om den historien.

Nu visade sig Tvåben uppe i trädet.

Han hade sovit tungt och hårt efter den starka måltid, han hade förtärt, och han var ursinnig över att bli väckt. Håret stod på ända på hans huvud, hans ögon voro blodsprängda, och fradgan stod omkring hans mun.

»Vem vågar störa mig i min sömn?» ropade han.

»Det är jag . . . lejonet.»

»Det är lejonet . . . — djurens konung», instämde alla vördnadsfullt på en gång.

»Jag är konung i mitt eget hus», sade Tvåben. »Bort med er, jag vill sova.»

»Han trotsar lejonet . . . han är galen . . . jag vill inte ge ett uns för hans liv», ropade djuren.

Men Tvåben tog fårets lärben, siktade säkert och slungade det med all makt rakt på lejonet. Han träffade det mitt i pannan. Lejonet utstötte ett fruktansvärt vrålände. Alla djuren sprungo förskräckta över ängen. Lejonet sprang ibland dem, oavbrutet vrålände, så att det genljöd i hela skogen.

Men Tvåben lade sig lugnt ned att sova igen och sov till ljusan dag.

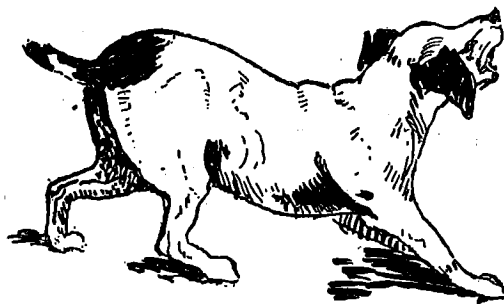
När han vaknade och klättrade ned ur trädet, låg hunden där och gnagde på det ben, han hade kastat på lejonet. Han viftade på svansen. Tvåben klappade honom och gav honom ännu ett ben.

»Vill du vara min tjänare och vän?» frågade han.

»Ja, gärna», svarade hunden. »Du har varit vänligare än de andra mot mig, och du är starkare och klokare än de.»

»Gott», sade Tvåben. »Då ska du hålla vakt över mig och de mina och hjälpa mig på jakten och för resten hålla mig sällskap.»

Carl Ewald.

GATOR.

Först vitt som snö,
sedan grönt som klöver,
sedan rött som blod,
smakar barnen gott.
Vad är det?

Om våren fröjdar jag dig,
om sommaren svalkar jag dig,
om hösten närar jag dig,
om vintern värmer jag dig.
Vad är det?

DEN MÖRKE RIDDAREN.

Det var på den tiden för länge, länge sedan, då allt land var delat mellan riddare och mäktiga herrar. De bodde på starka och väl befästade borgar. Där kunde de sitta trygga i sina salar bakom de tjocka murarna, medan vindbryggan var uppdragen, så att inga fiender kunde sticka näsan dit. De förde ett lustigt liv, drucko vin ur stora guldbägare, som de rövat på sina krigståg, och över elden fräste och stektes på väldiga spett hjortar och vildsvin, som de fällt under sina jakter i skogarna.

Men i de små byarna kring herremännens borgar bodde deras torpare och bönder. Och de voro så fattiga, så eländigt fattiga, ty allt vad de förtjänade, drevo borgfogdarne in som skatter, och sin mesta tid måste de göra dagsverken på borgherrens åkrar. Ofta var nöden så stor, att de måste sätta ut sina små nyfödda barn i den vilda skogen, hällre än att de skulle ta brödet ur munnen på alla de andra.

Det var mörka och svåra tider.

På en sådan borg långt borta i en enslig trakt med vida skogar bodde riddar Ulf. Han var ung till åren, men hans håg var dyster och hans sinnelag vilt och hårt. Aldrig sågs han le, aldrig hördes han yttra ett vänligt ord. Hans folk fruktade honom och gick honom skyggt ur vägen. Och många av hans svenner och torpare buro dolt hat till honom, ty när hans sinne rann över, tuknade han grymt och obarmhärtigt för minsta förseelse.

Men ingen visste, att han i hemlighet led av sitt sinnes mörker och köld. Ingen visste, att han dagligen förtvivlad grubblade över sitt väsens gåta. Ofta hade han, till och med i de uslaste och fattigaste bland sina torparens stugor sett lyckliga leenden och ögon som lyste av glädje. Varför skulle han ensam vara dömd till olycka? Han var ju härskaren, han kunde göra allt vad han ville. Men han var inte gladare för det. Han kände sig vara ensam, och hans folk skydde honom och avundades honom.

Och en dag, då han var ute och red i skogen, föll det honom in, att ute i världen, där han kunde finna andra människor, lika honom själv, att kämpa mot och att vara vän med — där måste lyckan finnas. Redan nästa dag ville han draga ut.

Medan han satt där i tankar och lät hästen gå vart den ville, hörde han hunden, som han hade med sig, gå till ett skall ett stycke längre in i skogen. Han styrde hästen in mellan träden åt det hållet, där det hördes, och där inne, i

en liten håla i marken under en stor, yvig gran, låg ett litet, litet barn och såg på honom med stora runda blå ögon, medan hunden stod bredvid och nosade på det. Det var insvept i ett stycke groft tyg, och han förstod, att det var någon av torparna, som hade satt ut det. Det låg aldeles tyst och såg än på honom, än tittade det upp mot de breda grenarna, som bildade ett tät, grönt tak över huvudet på det.

Inom honom steg där upp en sådan underlig känsla, något, som han aldrig förr hade förnummit, och innan han rätt visste vad han gjorde, hade han stigit av hästen och varsamt lyft upp barnet i sina armar. Det gav inte ett ljud ifrån sig, bara tittade stort på honom en gång till och slöt sedan ögonen, som om det ville sova. Han steg åter i sadeln och red sakta hem, medan barnet sov med huvudet lutat mot hans bröstarnesk. Då han stannade på borggården, skyndade svennerna från tornen och kvinnorna från frustugan fram i mållös häpnad och undran, vad detta mände betyda. Men riddaren gav i korta och kärva ord befallning, att barnet skulle tagas om hand av tärnorna och vårdas väl.

Därpå lät han ordna allt för avfärd. Tidigt nästa morgon, då han stod färdig att i spetsen för en stor skara väpnare och svenner draga ut från borgen, förnyade han sin befallning, att barnet skulle tagas väl om händer, till dess han kom tillbaka, och gav i uppdrag åt slottskaplanen, att då det blev äldre giva det undervisning i allt vad till kristlig tro och kristligt leverne hörer.

Så red han med sitt följe ut över vindbryggan. Solen lyste på de blanka rustningarna och på standarets fladdrande siden. Men snart dog hovarnas smatter bort, och skaran försvann i skogen.

* * *

I femton långa år var riddar Ulf borta i främmande länder. Där hemma på hans borg förde hans fogdar ett hårt regemente, värre än hans eget hade varit, och folket började längta efter hans återkomst.

Så en vårdag bragtes det bud, att han var på hemvägen. Hans namn var höljt med ära, sades det, och rika skatter förde han med sig.

Den dagen, då man väntade honom, var allt festligt prytt till hans mottagande. Över vägen

framför vindbryggan var rest en äreport av mörkt grane och ungt, ljust björke. Och allt borgens folk stod i sina vackraste dräkter på båda sidor om vägen och väntade.

Men allra främst stod en ung, späd flicka i lång, vit klädning och med vita blommor kring det guldbruna håret. Hennes stora blå ögon voro riktade med spänd förväntan mot skogsvägen, där riddaren och hans följe när som helst kunde dyka fram. Hon undrade så, om det kunde vara sant, som alla här på borgen sade, att riddar Ulf var mörk och stygg att skåda, med hårda, kalla ögon, och en mun som aldrig log. Inte kunde han vara sådan, han som hade räddat henne, när hon var så liten, liten, från att dö ute i vilda skogen. Å nej, de skulle nog få se!

Då var det någon som ropade:

— Passa på nu, lilla Inga! Nu komma de!

Ty hon stod där allra främst för att hon skulle räcka riddaren en stor bukett vita och blå sippor, niga och säga: Välkommen!

Hon hörde glada, smattrande hornstötter, hundars skall och rasslet av rustningar, och hon bländades av glansen från allt det blanka stålet. Men när ryttarskaran kom närmare, såg hon ingenting, ingenting alls, utom ansiktet på honom, som red främst. Det var mörkbrunt av sol och vind och härjat av svärdshugg. Ögonen blickade dystert, och kring munnen lågo två djupa bittra veck.

Lilla Inga bävade och ville gråta. Och när de två förfärliga, mörka ögonen sågo ner på henne, böjde hon huvudet, sjönk på knä och sträckte darrande sipporna upp emot honom. Men riddaren steg av hästen, tog blommorna ur hennes hand och reste henne upp. Och så gingo de hand i hand över vindbryggan in på borggården, medan folket på båda sidor bugade djupt och ropade: Välkommen! allt vad de förmodde.

Framför stora trappan stannade de. Lilla Inga kastade en skygg blick upp mot hans ansikte, — och hon såg något som liknade ett leende kring hans mun och i hans ögon.

* * *

Det var skymning i stora borgsalen, lätt, gråblå skymning. Det enda ljuset kom från en flammande brasa i den väldiga öppna spiseln. Framför den, i en högkarmad stol, satt lilla Inga och läste högt ur en stor bok med breda silverspännen, som hon hade i knät. Där var många tavlor i den, och alla begynnelsebokstäver voro stora och utsirade och brokigt målade.

Inne i en mörk vrå vid sidan om spiseln satt riddar Ulf. Han hörde knappast på vad hon läste. Han bara satt och såg hur eldskenet lekte kring de guldbruna flätorna, som lågo liksom en krona kring hennes huvud.

Lilla Inga var hans hustru, var hustru på riddar Ulfs borg.

Som hon satt där i den högkarmade stolen och med den stora tjocka boken i knät, tyckte han hon såg så liten och späd ut, som en liten ömtålig blomma, som lätt kan brytas av en hård och ovarsam hand. Och hans hjärta, som förr var så kallt och tomt, det kändes nu så översvämmande fullt av en oändlig ömhet, ett tungt och omätligt ansvar.

Han smög sakt fram och kysste henne lätt på pannan.

Då tittade hon hastigt upp, log och böjde sig sedan djupare ner för att bättre kunna se i det darrande eldskenet.

* * *

En dag kom där en skara torpare in på borggården och började för riddar Ulf klaga över en av hans fogdar, som plågade dem över måttan och berövade dem allt vad de ägde. Det var gamla, vithåriga gubbar, som med darrande, saktmodig röst förtalte om alla dessa orättfärdigheter, och riddaren hörde på med mörk uppsyn, men svarade i lugn ton, att han väl finge se till att få detta avhjälpt. Dock borde de akta sig att komma för ofta med slika klagomål.

Då var där ibland dem en ung man, som hatade riddar Ulf och hans fogdar för deras hårdhet och grymhet. Och han kunde inte längre styra sig, utan ropade högt:

— Det skall väl komma en dag, då vi själva taga vår rätt, och ve dig, riddar Ulf, på den dagen!

Riddaren blev blek av vrede. Han grep en tung lans, som låg bredvid honom, i ena ändan och höjde den mot ynglingen. I detsamma hörde han bakom sig Ingas röst, som ropade: Håll! Men han frågade inte efter det, ty han var utom sig av förbittring. Lansen föll, och den trotsige ynglingen stod orubbligt kvar. Men i sista ögonblicket sökte riddar Ulf häjda slaget — mellan sig och motståndaren hade han skymtat ett guldbruntt huvud, en vit klädning. Men det var för sent. Visserligen inte med full kraft, men tungt nog ändå, föll lansens på lilla Ingas hjässa.

I nästa ögonblick låg hon på borggårdens stenar, dödsblek, med slutna ögon. Och bredvid henne på knä låg riddar Ulf och stirrade andlös in i hennes ansikte.

Lilla Inga ligger lik i slottskapellet. Väggar och tak äro svartklädda, och kring kistan brinna hundra vaxljus i silverstakar. Vid altaret stå munkar och bedja för hennes själ.

Till borgen har kommit en skara riddare för att gästa herr Ulf. De söka trösta honom i hans sorg, och gillessalen strålar i ljus och genljuder av sånger och glam. Men riddar Ulf har flytt från larmet och ljuset upp till ett mörkt tornrum, och där sitter han och grubblar och ruvar över sin hemiska gärning, över sitt mörka och eländiga liv. Och nu när det är för sent, svär han att han skulle blivt en god och kärleksfull herre för sina arma torpare, om bara lilla Inga hade fått leva. Men vad tjäna löften och eder till? Vad hjälper honom all världens rikedom och makt?

Han grubblar och ruvar:

— Vad batar mig ära, vad batar mig guld,
vad batar mig gillen och vänner,
när inte min kärestas arm så huld
och len kring min hals mer jag känner?
All världens fröjd blir till träck och drav,
till galla allt vin i min bägar.
Jag vänne, jag fördes i vinande trav
av döden på skymmande vägar.

Dag fogas till natt och natt till dag
i en grå och evinnerlig kedja.
I salen glammar ett dryckeslag;
i kapellet stå munkar och bedja.
Jag vill vara fördömd, om ett ynkedomsliv
som detta jag längre kan bära.
O död, din svindlande glömska mig giv,
låt mig sova i graven hos min kära?

Men innan han dör, vill han se henne ännu
en gång. I kapellet är det tyst, munkarna äro
borta, vaxljusens röda skimmer skälver över
det bleka ansiktet.

Riddar Ulf böjer sig ner och kysser hennes
läppar — för sista gången, tänker han. Men
det är ingen dödsfyla, som möter honom.
Hennes mun är varm och rodnar under hans
kyss. Han betraktar häpen hennes kinder, som
sakta färgas röda, hennes ögon, som sakta
öppna sig. Han drömmer! Nej, hon ler emot
honom, hon reser sig och lyfter båda armarne.
Och nu håller han henne i famn, nu kysser han
hennes på nytt, och nu bär han henne jublande
ut ur kapellet, ut ur dödens svarta rum, in till
sig, till ljuset, till livet. —

* * *

Sol och goda tider kommo över riddar Ulfs
borg och allt hans folk. Bort jagades alla onda
fogdar, och själv styrde riddaren med rättvisa
och godhet hela sitt lilla rike. Ty lilla Inga
var solen, som smälte den hårda isen kring
riddar Ulfs hjärta, och som gav ljus åt de
mörka gemaken i hans borg och värme och
glädje åt hans torparens fattiga stugor.

Ivan Pauli.

Sparvarna.

Vi, vi äro sparvarna, de grå, grå sparvarna
i grå, grå rännen och på grå, grå tak.
Vi, vi äro sparvarna, de små, små sparvarna,
med glupsk, glupsk hunger och med klen, klen smak:
se vi något droppa, och se vi något falla,
strax, strax äro vi där alla.

Skatorna gå efter plogarna och rävsorna och harvarna,
spettarna gå i skogarna på jakt efter kött:
vi, vi, sparvarna, de små, små sparvarna,
vi få plocka upp, vad de andra strött.
Väl är krävan liten, och väl är näbben liten,
ack, men desto mindre blir biten.

Vi, som flyttat in som stadsfolk till städerna,
nog ha vi fått lära, att landet är bra,
vi, vi, mödrarna, och vi, vi, fäderna:
flocken är så stor, och mat skall den ha.
Lärkor, lärkor, sjungen, och skator, praten, praten,
vi få bara tänka på maten.

Högt på taket spejar det, och hoppar det och nappar det
och klappar det och pickar det så brått, brått, brått.
Men tappar någon något, om också hästen tappar det,
då flyga vi, då mumsa vi: det smakar så gott!
Vi, som jämt få leta, och vi, som jämt få knoga,
vi få inte vara så noja.

Lärkorna få svinga i de blå sfärerna,
i de högsta kretsar röra sig gam och hög,
men vi, vi tiggarna, vi proletärerna,
vi få vackert vänta vid överklassens kök.
Vi få vackert nöjas, tills de mättat aptiten,
och kivas om den ratade biten.

Hundarna äro poliser, kattorna skattekrävare,
som ligga på lur för en stackars fattig fant.
Hökarna äro sluga, kapitalistiska strävare,
och var du må fly, där kretsar en spekulant.
Ve, när de stora mätta den glupande aptiten,
svälja de minst en gråsparv i biten!

X. G. Ossian-Nilsson.

